

POČNIMO ŽIVOT IZ POČETKA

Usvajanje Zakona o finansiranju lokalnih samouprava u Narodnoj skupštini Republike Srbije označio je veliki povratak lidera Ujedinjenih regiona Srbije (URS) **Mladana Dinkića** na srpsku političku scenu. Ovaj zakon poznatiji kao "Dinkićev zakon o decentralizaciji", koji će važiti od 1. oktobra, omogućio je lokalnim samoupravama da dobiju 80 umesto dosadašnjih 40 odsto poreza na zarade, osim grada Beograda koji će dobijati 70 odsto. Kao što se često dešava u Dinkićevim političkim projektima, novca u državnom budžetu za sprovođenje ovog zakona nema, ali njega to nikada nije interesovalo. Za njega je ovaj zakon čista politika, jer je sa njim zaokružuje višegodišnji sistematski politički rad i dobija program za izbore koji slede.

Dinkićev zakon je izazvao veliku raspravu u srpskom društvu, a za njegovo usvajanje nisu glasale sve stranke vladajuće koalicije. Ipak, izglasavanje zakona lider URS-a je obezbedio svojim omiljenim političkim sredstvom - ucenom. Naime, vladajuću Demokratsku stranku stavio je pred izbor - ili zakon, ili vanredni izbori.

Opozicija je mogla da sruši Dinkićev zakon da je želela, jer je za usvajanje ovog zakona glasalo 108 od 127 prisutnih poslanika.

To samo pokazuje da sposobni Dinkić nije o zakonu pregovarao samo u okviru vladajuće koalicije, već i sa opozicijom. Srpski parlament ima 250 poslanika, a vladajuća koalicija, kojoj pripada i Dinkićeva stranka, ima tesnu većinu. Da bi se počelo glasanje o nekom zakonu

neophodno je da bude prisutno 126 poslanika. Opozicija nije prisustvovala glasanju i tako posredno "smanjila" broj glasova neophodnih za usvajanje zakona. Pošto je na glasanju bilo prisutno 127 poslanika, za usvajanje zakona su bila dovoljna 64 glasa. Bojkot opozicije omogućio je nekim strankama vladajuće koalicije, kao i nekim poslanicima vladajuće Demokratske stranke (DS), da budu uzdržani. Ipak, svojim prisustvom na glasanju omogućili su makar posredno izglasavanje zakona. Može se pretpostaviti da je prisustvo poslanika vladajuće koalicije koji su se protivili usvajanju zakona neka vrsta lojalnosti prema skupštinskoj većini, odnosno da su ti poslanici pronašli formulu da izraze svoj stav a da ne ugroze stabilnost Vlade. Ostaje pitanje šta je bio motiv opozicije da ne dođe na glasanje i tako posredno pomogne izglasavanje zakona? Da li su se vodili računom da je za opoziciju bolje da vlast usvoji zakon koji ne može da sprovede što će u budućnosti izazvati problem i potrese u vlasti ili je Dinkić imao sa njima poseban dogovor?

Vreme će pokazati šta je po sredi, ali je sigurno da ponašanje opozicije prilikom izglasavanja ovog zakona nije slučajno.

Dinkićev zakon je naišao na protivljenje misije Međunarodnog monetarnog fonda (MMF) u Srbiji. Zakon je "**politički popularan**" jer ne "**precizira jednostavno i transparentno ko će platiti račun od 50 milijardi dinara**", izjavio je **Albert Jeger**, šef misije MMF-a u Beogradu. "**Procenjujemo da će lokalne samouprave dobiti dodatne prihode u**

iznosu od 50 milijardi dinara u 2012. godini, kao i oko 10 milijardi dinara za tekuću godinu što srpski budžet ne može da priušti", rekao je Jeger i dodao da u srpskom budžetu bez novih troškova koje predviđa ovaj zakon **"već postoji veliki fiskalni jaz za 2012. godinu koji se mora zatvoriti."**

Protiv usvajanja ovog zakona je bio i Fiskalni savet Narodne banke Srbije. Predsednik ovog Saveta, ugledni ekonomista **dr Pavle Petrović**, izjavio je da u **"Nacrtu izveštaja o fiskalnoj strategiji Srbije za 2012. godinu postoji jaz u planiranom deficitu, jer će nedostajati oko 75 milijardi dinara ili 750 miliona evra za njegovo pokrivanje da bi se ostvarilo planirano smanjenje deficita sa ovogodišnjih 4,2 odsto na 3,2 odsto bruto-domaćeg proizvoda (BDP)"**.

Petrović je ukazao da analize Fiskalnog saveta pokazuju da će Dinkićev zakon **"izazvati dodatni deficit od 40 milijardi dinara u budžetu za 2012"**. Većina ekonomista se takođe usprotivila donošenju ovog zakona. Oni se slažu da će efekti ovog zakona biti **"štetni za Srbiju i da će uticati na povećanje bužetskog deficita"**. Ekonomista **Milojko Arsić** izjavio je da je gotovo sigurno da će Dinkićev zakon **"povećati budžetski deficit u odnosu na nivo koji je planiran za sledeću godinu"**. On je naveo da je **"moguće da će se naknadno, nekim merama, smanjiti taj deficit"**, odnosno da neće iznositi 40 milijardi dinara, ali da je **"ipak malo verovatno da će se potpuno otkloniti uticaj tog zakona na fiskalni deficit."** **"Najmanje što nam je trebalo to je da napravimo jedan takav potez, koji će dodatno povećati budžetski deficit"**, izjavio je ekonomista **Ljubomir**

Madžar, ocenivši da će iz toga proisteći poprilična šteta. **"Mi ionako imamo velik planirani deficit, od 4,1 odsto BDP-a, a verovatno će on biti i veći"**, napomenuo je on i dodao da će takav potez dodatno povećati deficit, za 20 odsto više od planiranog. Ekonomista **Ljubodrag Savić** je ocenio da je usvajanjem ovog zakona **"probijen"** zakon o fiskalnoj odgovornosti i da će se u celini povećati deficit državnog budžeta. **"Neverovatno je da neko može da zaključi da je moguće obezbediti 40 milijardi dinara za finansiranje lokalnih zajednica, a da se ne nađe način kako da se smanje ukupni troškovi u budžetu Srbije"**, upozorio je Savić.

Usvajanju ovog zakona najoštrije se usprotivila opoziciona Demokratska stranka Srbije (DSS) i kao i Liberalno-demokratska partija (LDP), ali i stranke vladajuće koalicije poput Lige socijaldemokrata Vojvodine (LSV) i partije vojvođanskih Mađara. Zanimljivo je da je najjača opoziciona stranka Srpska napredna stranka (SNS) veoma blago kritikovala ovaj zakon.

Neposredno pre usvajanja zakona oglasio se i predsednik **Boris Tadić** koji je predsednik DS, najjače stranke vladajuće koalicije, upozorenjem da je **"decentralizacija i regionalizacija najvažniji politicki zadatak naše zemlje, ali, istovremeno, to ne sme da znači i ukidanje finansijskog poretka u Srbiji"**. Govoreći o Dinkićevom zakonu Tadić je rekao da **"postoje argumenti i za i protiv tog zakona"**, kao i da je **"potrebno napraviti ekonomsku računicu da li je moguća decentralizacija po tom modelu"**. Tadić je ukazao da je svestan motiva za podnošenje zakona. **"Ostvariti više procenata na**

sledecim izborima, a da pri tom srušimo finansijski poredak u zemlji - ja ne znam zašto smo onda krečili", metaforično je rekao predsednik Srbije i poručio da **"političari u Srbiji moraju da budu odgovorni i da ne izlaze u javnost samo sa lepim željama"**.

Da bi zakon bio usvojen pronađen je kompromis koji je trebalo da sačuva obraz Demokratskoj stranci. Ova stranka je podnela nekoliko amandmana koji nisu suštinski izmenili predlog Zakona, ali je tako dobijen izgovor u javnosti zbog čega će ova stranka glasati za zakon.

Tako je pored protivljenja MMF-a, Fiskalnog saveta, ekonomskih stručnjaka, opozicionih stranaka, nekih stranaka vladajuće koalicije pa i samog predsednika Tadića - Dinkić pobedio. Koja je muka naterala sve njih da glasaju za zakon za čije sprovođenje nema para i koji služi samo za politički marketing stranke koja ga je predložila? Da li strah od izbora? To je očigledno karta na koju je igrao Mlađan Dinkić i uspeo je.

Usvajanje ovog zakona znači je da je Mlađan Dinkić uspešno zaokružio svoj višegodišnji politički rad koji je podrazumevao transformaciju svoje nepopularne stranke G17 u novu političku partiju Ujedinjeni regioni Srbije. To znači da je Dinkić pronašao prostor na političkoj sceni za svoju novu partiju, da ga je monopolizovao i stvorio sve uslove za novi početak.

Dinkić je jedan od retkih srpskih političara koji razmišlja godinama unapred i upravo zbog

toga bio je u svim srpskim vladama od demokratskih promena 2000. godine.

Menjao je koalicione partnere, bio je na vlasti i sa Demokratskom strankom (čiji je lider do ubistva bio **Zoran Đinđić**, a danas je Boris Tadić), i sa Demokratskom strankom Srbije (čiji je lider Vojislav Koštunica), ratovao i sa jednim i drugima, ali je opstajao. Istovremeno je, igrajući na kartu stalnog sukoba između Đinđićevih, a posle Tadićevih demokrata sa jedne strane i Koštuničine stranke sa druge strane, dobijao veći deo učešća u vlasti nego što mu je pripadalo prema broju poslanika. Tako je poslednjih jedanaest godina uspevao da zadrži kontrolu nad finansijskim sektorom, Narodnom bankom, zdravstvom i da pri tom kontroliše čitav niz nezavisnih agencija, banaka i drugih regulatornih tela. Kada je Demokratska stranka zajedno sa svojim koalicionim partnerima, među kojima je bila i Dinkićeva stranka, na majskim izborima 2008. godine trijumfalno pobedila tadašnjeg premijera **Vojislava Koštunicu** i počela formiranje Vlade, Mlađan Dinkić je jedini znao koja će mesta u državnoj upravi tražiti za sebe i svoju stranku. Sve što je tražio bilo je u funkciji njegovih novih političkih planova i zato je uzeo resor za koji se niko nije otimao – regionalni razvoj.

Osim ogromne energije i marljivosti, najveća prednost Mlađana Dinkića nad drugim je činjenica da on razmišlja kao političar. Vladu premijera Zorana Živkovića u jesen 2003. godine srušio je lično udruživši se sa tabloidima.

Ti tabloidi će mu kasnije naneti mnogo zla, jer će sam postati njihova meta, ali on ih je iskoristio za svoje političke ciljeve. Neće imati

problem da nekoliko godina kasnije predloži kontraverzne izmene Zakona o informisanju kako bi zaustavio pisanje tabloida. Rušenjem vlade DS-a (Vlada **Zorana Živkovića** koja je vladala manje od godinu dana posle ubistva Zorana Đinđića) otvorio je put ka vlasti Vojislavu Koštunici, a potom u njegovoj Vladi uzeo skoro sve ekonomske resore. Samo godinu dana ranije, zajedno sa Demokratskom strankom vodio je predsedničku kampanju za **Miroljuba Labusa** u kojoj se žestoko sukobljavao sa Koštunicom koji je bio protivkandidat. Kada je u jesen 2007. godine predložio Koštuničinoj Vladi da se usvoji Zakon o besplatnoj podeli akcija, njegovi koalicioni partneri su verovatno mislili da je to još jedan Dinkićevo hir. Da je Dinkić tim zakonom dobio moćno političko oružje pokazalo se već u zimu 2008. godine tokom predsedničkih izbora. Ove izbore je raspisao predsednik Tadić, a DSS, tada koalicioni partner DS-a, je odbila da ga na njima podrži. Za razliku od Koštunice, Tadića je podržao Dinkić i doneo mu u miraz „besplatne akcije“. Prvo je Dinkićevo ministarstvo „podelilo“ akcije, a potom je tokom kampanje lično ministar Dinkić pismom obavestio preko tri miliona građana da su postali vlasnici besplatnih akcija i pri tom ih podsetio na reforme i opredeljenje za ulazak u Evropsku uniju. Ovo pismo je bilo jedan od ključnih doprinosa pobedi Borisa Tadića na predsedničkim izborima 2008. godine. Kasnije se ispostavilo da akcije baš i ne vrede toliko, Dinkić se nekoliko puta pravdao u javnim nastupima da je pogrešio, čak je jednom rekao da je lagao „**da bi Tadić postao predsednik**“, što je izazvalo žestoku reakciju predsednika Srbije, ali cilj je postigao. Kada je u proleće

2008. godine, Mlađan Dinkić počeo pregovore sa italijanskim Fijatom u vezi preuzimanja kompanije Crvena zastava iz Kragujevca, njegovi politički partneri nisu ni sanjali da je ponovo dobio moćno političko oružje u rukama. Potpisivanje ugovora o ulaganju kompanije Fijat u Zastavu pored potpisivanja Ugovora o stabilizaciji i pridruživanju Srbije Evropskoj uniji u Briselu, bila su dva ključna događaja za trijumfalnu pobjedu koalicije oko Demokratske stranke na majskim izborima 2008. godine. Pre toga, zahvaljujući zaslugama iz predsedničke kampanje, Dinkić je obezbedio da njegova stranka, G17 bude na zajedničkoj listi sa Demokratskom strankom i da dobije preko 20 odsto svih mandata kao i funkcija u budućoj vlasti. Prilikom formiranja Vlade, Dinkić je dao značajan doprinos tako što je Sulejmana Ugljanina iz koalicije sa DSS-om doveo u koaliciju DS-a. Dakle, kada je koalicija okupljena oko Demokratske stranke u leto 2008. godine formirala Vladu, Dinkić je mogao da traži šta je hteo, jer je bio veoma zaslužan za pobjedu. Izabrao je, između ostalog, i regionalni razvoj. Malo ko je od njegovih koalicionih partnera slutio da će od regionalnog razvoja Dinkić da napravi novu politiku.

Dinkić je bolje od drugih političara u Srbiji razumeo da „velike i državne“ političke teme polako odlaze u istoriju i da građane Srbije interesuje najviše životni standard, odnosno njihov novčanik. Dinkić je shvatio da posle raspada Srpske radikalne stranke (SRS) i nastanka Srpske napredne stranke (SNS) Srbija više nije tako oštro podeljena na pristalice i protivnike Evropske unije. Danas u Srbiji skoro da nema relevantne političke stranke koja ne podržava ulazak zemlje u Evropsku uniju, a lider naprednjaka Tomislav

Nikolić je rado viđen gost u Briselu. Dinkić je takođe razumeo da je jedanaest godina nakon demokratskih promena građanima dosta praznih obećanja i da žele da vide konkretne rezultate. Zato je drugima prepustio da se bave Kosovom, Evropskom unijom, NATO paktom, privatizacijom i reformom pravosuđa. Čak je polako napustio zdravstvo kao tradicionalni resor koji je njegova stranka držala godinama i to baš u predvečerje afere koje su počele da ga potresaju. On je odabrao da se bavi životom ljudi, regionalnim razvojem i standardom običnih građana. Kada je donosio odluku da ravnomerni regionalni razvoj bude njegova politika imao je u vidu da je Srbija država sa najvećim regionalnim razlikama u Evropi. Između najrazvijenijeg i najnerazvijenijeg okruga razlike su sedmostruke, dok su razlike na nivou opština još veće. Pojedini krajevi Srbije polako odumiru, ostaju prvo bez dece, pa bez mladih i na kraju bez stanovnika uopšte. Prosečan prihod građana Beograda veći je 19 puta od prihoda građana Bora, a jedan Novosađanin zarađuje 15 puta više od građanina Leskovca. U društvu se stvara podela između Beograda i ostatka Srbije. Dinkić, premda rođeni Beograđanin, stavio se na stranu Srbije i prvi javno rekao istinu.

Kada je već izabrao politiku, trebalo je obezbediti sredstva za njeno sprovođenje, odnosno državne preduslove za njeno finansiranje. Prvo je u leto 2009. godine, na pritisak Dinkića i njegove stranke, Skupština Srbije usvojila Zakon o regionalnom razvoju. Zakon nije odmah doneo koristi nerazvijenim krajevima. Ipak, stvorio je zakonske preduslove za decentralizaciju Srbije. Kako u budžetu za 2009. godinu nije bilo para za sprovođenje decentralizacije, Dinkić je prvo

obezbedio sredstva za ovu namenu prilikom donošenja budžeta za 2010. Godinu, a potom je Vlada Srbije usvojila Program za podsticanje ravnomernog regionalnog razvoja u 2010. godini, vredan 100 miliona evra. Ovaj program je te i narednih godina lično promovisao kao ministar ekonomije i regionalnog razvoja. Nešto ranije, formirao je Ujedinjene regione Srbije, novu političku koaliciju čija je nacionalna okosnica G17, ali ojačanu lokalnim liderima i pokretima.

Formirajući Ujedinjene regione Srbije, Dinkić je napravio jedinstvenu političku organizaciju u Srbiji koja se jedina bavi pitanjem ravnomernog regionalnog razvoja, za razliku od drugih koje se bave pitanjem pristupa zemlje Evropskoj uniji ili Kosovom.

Radeći sve ovo Dinkić je uspeo da napravi i jednu grešku koja je skoro ugrozila čitav njegov projekat. U jesen 2010. godine počeo je da insistira na rekonstrukciji Vlade. Optuživao je Vladu u kojoj je sam sedeo kao potpredsednik da nije dovoljno efikasna, da ne rešava probleme ljudi i tražio smenu premijera. Razlog za Dinkićevo nervozu je bila nepopularnost Vlade čiju sudbinu nije hteo da deli. Demokratska stranka je morala nešto da učini. Premijer Cvetković je tražio da Narodna skupština razreši Dinkića. Izgledalo je da je počeo konačni obračun između DS i Dinkićeve stranke. Ipak, u poslednjem trenutku napravljen je kompromis po kome je Dinkić sam podneo ostavku, a njegovi ministri su ostali u rekonstruisanoj Vladi. Bilo je to polurešenje kakvo u politici nikada ne daje dobre rezultate. Dinkić je napustio Vladu, ali su

u njoj ostali njegovi ministri. Odlazak iz nepopularne Vlade ali sa ostankom svojih ministara u istoj, samo mu je koristio.

Danas se skoro niko u Srbiji i ne seća da je Dinkić bio potpredsednik Vlade, što znači da nije odgovoran za ono što je Vlada činila. Zato je Dinkić prećutao šamar koji je dobio od vladajuće Demokratske stranke koga ga je izbacila iz Vlade, svestan da ne može da dobije bitku sa strankom koja kontroliše medije. I tada je igrao na kartu izbora. Jednostavno, DS nije želela na vanredne izbore jer bi time izašla u susret opoziciji koja ih traži. Zato je iz Vlade izbacila Dinkića a ostavila u njoj njegove ministre. Dinkiću je samo to trebalo. Preživeo je napad, učvrstio svoje pozicije i sada je došao trenutak da krene u akciju.

Dinkić je novom strankom uspeo da promeni imdž koji je imao kako on, tako i njegova stranka G17 na političkoj sceni, jer su je vezivali za brojne afere koje su desile u privatizacijama i finansijskom sektoru. Jednostavno, trebala mu je nova priča i našao ju je. Nema naravno garancije da će regionalizacija dovesti ponovo Dinkića u parlament i obezbediti mu da učestvuje i u šestoj vladi od demokratskih promena.

Međutim, činjenica je da je Dinkić uspeo da postane sinonim za regionalizaciju i zaštitnik malih opština i ljudi iz unutrašnjosti Srbije od "zle" centralne vlasti u kojoj učestvuje i njegova stranka.

Javnost Dinkiću više ne postavlja pitanja o aferama koje su opterećivale njegovu političku stranku. Obezbedio je sebi i svojoj stranci novu

šansu. To je sjajna osnova za vrednog i marljivog političara kao što je on. Sledeći korak je već najavio. Krajem septembra, na manje od šest meseci pre redovnog termina za održavanje izbora, započeće predizbornu kampanju i to nekako baš u vreme kada na snagu treba da stupi njegov zakon, odnosno kada opštine budu počele da dobijaju više novca. Nije teško zamisliti kako će izgledati ta kampanja. Dinkić će obilazi opštine, govoriti ljudima koliko je novca obezbedio i predlaže projekte. Građani će imati razloga da mu veruju, jer iza njegovih reči stoje dela. Za sve što ne bude dobro, Dinkiću će biti kriva "centralna vlast" koja je u očima građana izjednačena sa Demokratskom strankom.

Druge stranke će imati problema da odgovore na ovu kampanju. Vladajuća Demokratska stranka neće imati puno izbora. Ukoliko bude sprovedila Dinkićev zakon, davaće novac opštinama za kampanju svoje konkurencije, a verovatno će biti manje novca za druge budžetske korisnike. Gnev onih koji budu imali manje novca biće usmeren ka Demokratskoj stranci. Ukoliko, pak, bude odlučila da ne sprovodi ovaj zakon može da očekuje oštar napad Dinkića koji će optuživati baš DS da ne daje novac opštinama odnosno običnim ljudima.

Takva odluka bi mogla da bude povod Dinkića i da napusti Vladu i dobije još jednu temu za kampanju. Napuštanje Vlade zato što centralna vlast ne sprovodi sopstveni zakon je obrazloženje koje će prihvatiti Dinkićevi birači. Ako Dinkić to uradi na jesen, Srbiju do izbora može da vodi tehnička vlada, što znači da niko neće moći da mu prigovori da je ugrozio process evropskih integracija rušenjem Vlade.

Zato Mlađan Dinkić jedva čeka nove izbore. Jedini je spreman za njih. On u njih ulazi snažno sa inicijativom, sa temom koju samo on ima, finansijama i državnom podrškom. Pored toga, njegov koalicioni kapacitet je u ovom trenutku najveći na političkoj sceni u Srbiji, jer posle izbora može da sarađuje skoro sa svima. I sa vladajućom DS, i sa opozicionom SNS. Zato ga na političkoj sceni Srbije niko ne voli, ali niko ne sme da krene ni u obračun sa njim, jer ne zna da li će mu trebati. Bolju situaciju za sebe i svoju stranku pred početak izborne kampanje Dinkić nije mogao ni da zamisli.

**INTERNATIONAL
COMMUNICATION
PARTNERS**

International Communication Partners d.o.o.
Topličin venac 1, 11000 Beograd
Tel: +381 11 334 80 35
e-mail: office@icp-co.com

8

8

